

prima instanță: Judecătoria Orhei, sediul Central (jud: I. Movilă)
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M. Guzun, A. Malîi, I. Dutca)

ÎNCHEIERE

29 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Galina Stratulat

examinând admisibilitatea recursului declarat de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră împotriva lui Igor Buciușcan, intervenient accesoriu Ministerul Apărării cu privire la recuperarea cheltuielilor pentru instruire,

împotriva deciziei din 7 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 6 septembrie 2017, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Igor Buciușcan, intervenient accesoriu Ministerul Apărării cu privire la recuperarea cheltuielilor pentru instruire.

În motivarea acțiunii a indicat că la 6 mai 2010, Igor Buciușcan a înaintat cerere de înscriere la concursul de admitere din cadrul Institutului Militar „Alexandru cel Bun” specialitatea - grănicer.

Ulterior, la 20 august 2010, între Ministerul Apărării și pârât a fost semnat contractul de îndeplinire a serviciului militar.

Conform pct. 1 lit. a) al contractului, pârâtul s-a obligat să îndeplinească serviciul militar prin contract în Forțele Armate ale Republicii Moldova, pe un termen de 9 ani (perioada instruirii și 5 ani calendaristici după finisarea instruirii).

A menționat că conform Hotărârii Guvernului nr. 980 din 19 octombrie 2010, în baza Institutului Militar al Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” a fost creată Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”, care desfășoară activități de pregătire a cadrelor în domeniul apărării naționale.

Conform art. 9 al Legii nr. 345 din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională, Forțele Armate erau compuse din Armata Națională, Trupele de Grăniceri și Trupele de Carabinieri.

Astfel, Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” efectua nemijlocit instruirea persoanelor care ulterior erau încadrați în serviciul militar prin contract în Serviciul Grăniceri.

La 1 iulie 2012, Serviciul Grăniceri a fost reorganizat în Poliția de Frontieră, care a devenit succesorul misiunii, funcțiilor, atribuțiilor, drepturilor și obligațiilor Serviciului Grăniceri în conformitate cu art. 60 alin. (2) al Legii nr. 283 din 28 decembrie 2011 cu privire la Poliția de Frontieră.

A mai relevat că după absolvirea instituției de învățământ, prin ordinul Comandantului (rector) Academiei Militare a Forțelor Armate nr. 126 din 27 iunie 2014, pârâtul a fost trecut la dispoziția șefului Departamentului Poliției de Frontieră.

În aceeași zi, prin ordinul nr. 842/ps din 28 iulie 2014, pârâtul a fost angajat în funcția de șef de schimb al unității control al frontierei a sectorului Poliției de Frontieră „Criva” al Direcției regionale Nord.

Astfel, între Departamentul Poliției de Frontieră și pârât a fost semnat contractul privind îndeplinirea serviciului în cadrul Poliției de Frontieră pe o perioadă nedeterminată.

Totodată, conform angajamentului, pârâtul și-a asumat obligația să activeze în cadrul Poliției de Frontieră o perioadă de 5 ani după absolvirea Academiei Militare „Alexandru cel Bun”, iar în caz contrar s-a obligat să restituie cheltuielile pentru instruirea sa.

Reclamantul a invocat că la 21 octombrie 2015, pârâtul a depus raport către Departamentul Poliției de Frontieră, prin care a solicitat să fie demisionat din cadrul Poliției de Frontieră.

La 6 noiembrie 2015, prin ordinul șefului Departamentului Poliției de Frontieră nr. 1234/ps, pârâtul a fost eliberat din serviciu în conformitate cu prevederile art. 39 alin. (1) lit. a) al Legii cu privire la Poliția de Frontieră nr. 283 din 28 decembrie 2011. Totodată, prin ordinul respectiv a fost stabilită obligațiunea pârâtului de a restitui cheltuielile aferente pregătirii sale, proporțional cu perioada rămasă până la 5 ani după absolvirea Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun”.

A susținut că obligațiunea menționată derivă și din art. 35 alin. (11) al Legii nr. 162 din 22 iulie 2005 cu privire la statutul militarilor, art. 39 alin. (11) al Legii nr. 283 din 28 decembrie 2011 cu privire la Poliția de Frontieră (în vigoare la data eliberării), pct. 1 lit. a) al contractului de îndeplinire a serviciului militar, încheiat cu Ministerul Apărării și angajamentul privind activitatea în Poliția de Frontieră după absolvirea Academiei Militare „Alexandru cel Bun”.

Mai mult, a evidențiat că din cei 5 ani obligatorii, pârâtul și-a îndeplinit serviciul doar 466 de zile. Corespunzător, pârâtul urmând să restituie cheltuielile pentru instruirea sa la Academia Militară „Alexandru cel Bun”, în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciu, ceea ce constituie suma de 178 270,27 de lei.

În scopul prevenirii unui eventual litigiu și soluționării cauzei pe cale amiabilă, la 2 iunie 2016, în adresa pârâtului a fost expediată somația cu nr. 35/20/2-1372, prin care s-a solicitat restituirea benevolă a despăgubirilor materiale, informându-l că, în caz contrar, va fi înaintată o acțiune în instanța de judecată pentru încasarea prejudiciului material, însă, până la adresarea cu acțiune în instanță suma datorată nu a fost achitată.

Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a solicitat încasarea de la Igor Bucișcan a cheltuielilor suportate pentru instruire în mărime de 178 270,27 de lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 4 decembrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central s-a admis acțiunea. S-a încasat de la Igor Bucișcan în beneficiul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră suma de 178 270,27 de lei, cu titlu de cheltuieli suportate pentru instruirea profesională în cadrul Academiei Militare „Alexandru

cel Bun” și suma de 1 016, 39 lei cu titlu de cheltuieli de transport. S-a încasat, de la Igor Buciușcan în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 5 348,10 de lei.

Invocând netemeinicia hotărârii primei instanțe, la 28 decembrie 2018, Igor Buciușcan a declarat apel, solicitând casarea acesteia.

Prin decizia din 7 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Igor Buciușcan. S-a modifică hotărârea din 4 decembrie 2018 a Judecătoriei Orhei, sediul Central, emisă în cauza civilă la acțiunea înaintată de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră împotriva lui Igor Buciușcan, intervenient accesoriu Ministerul Apărării cu privire la recuperarea cheltuielilor pentru instruire, după cum urmează: S-a micșorat quantumul cheltuielilor pentru instruire, dispus spre încasare din contul lui Igor Buciușcan în beneficiul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră de la suma de 178 270,27 de lei până la suma de 155 738 de lei. S-a micșorat quantumul taxei de stat, dispus spre încasare din contul lui Igor Buciușcan în beneficiul statului, de la suma de 5348,10 de lei la suma de 4 672,14 de lei. În rest, hotărârea s-a menținut.

Pentru a decide astfel, prin prisma art. 7, 8, 512, 514, 572 Cod civil, art. 4 alin. (1), 27 alin. (3), (6) din Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei nr. 1245 din 18 iulie 2002, art. 9 alin. (1), 35, alin. (2), (11) din Legea cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22 iulie 2005, art. 60 alin. (2) din Legea cu privire la Poliția de Frontieră nr. 283 din 28 decembrie 2011, Colegiul a conchis că, în principiu, soluția oferită de prima instanță este justă și argumentată, fiind în concordanță cu normele ce guvernează raportul juridic litigios, însă quantumul cheltuielilor de instruire nu a fost stabilit corect.

În ceea ce privește quantumul cheltuielilor de instruire, Colegiul a învederat că în conformitate cu art. 148 alin. (1) din Codul de procedură civilă, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

La caz, calcularea cheltuielilor de instruire a pârâtului necesitând cunoștințe în domeniul contabilității, motiv pentru care instanța de apel a dispus efectuarea expertizei contabile.

Conform Raportului de expertiză judiciară nr. 2755-2759 din 16 noiembrie 2020, efectuat de Centrul Național de Expertize Judiciare, quantumul cheltuielilor de instruire a pârâtului este mai mic decât cel solicitat de reclamant, motiv pentru care s-a impus modificarea hotărârii primei instanțe, prin micșorarea quantumului cheltuielilor de instruire în conformitate cu concluziile expertului, subsecvent și a cheltuielilor de judecată.

La 29 iunie 2021, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a declarat recurs, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel cu adoptarea unei noi hotărâri.

În motivarea recursului s-a indicat că instanța de apel la examinarea cauzei nu a constatat just și a dat o apreciere incorectă situației de fapt, mai mult nu a examinat cauza sub toate aspectele și nu a stabilit cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt caracteristice raportului juridic.

Totodată, s-au invocat aceleași argumente și circumstanțe factologice care au fost invocate pe parcursul examinării cauzei în instanțele ierarhic inferioare, cărora le-a fost dată apreciere, redând conținutul prevederilor normelor legale, dar fără a demonstra prin careva probe, încălcarea sau aplicarea eronată de către instanțele de judecată a normelor legale aplicabile speței.

În contextul prevederilor art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 7 aprilie 2021 și a expedit-o participanților la proces la 20 mai 2021 (f.d. 107, Vol. II), astfel, recursul declarat la 29 iunie 2021, este în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 19 iulie 2021 instanța de recurs a comunicat intimaților recursul, informând despre necesitatea depunerii referinței, or, până la data examinării cauzei careva referințe în adresa instanței nu au parvenit.

Examinând temeiurile recursului declarat de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul ca inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă

încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432, alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a recunoaște recursul declarat de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, împotriva deciziei din 7 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Iurie Bejenaru

Galina Stratulat